

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle

Olympiakomitean lausunto valtioneuvoston selonteosta YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

Teema: Vesi, ympäristönmuutos, arjen muutos

Viite: Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta (VNS 7/2024 vp)

Suomen Olympiakomitea kiittää eduskunnan tulevaisuusvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoaiheesta. Lausunto keskittyy seuraaviin näkökulmiin: 1) millä tavalla ilmaston- ja ympäristönmuutos mahdollisesti ja todennäköisesti tulevat muuttamaan ihmisten liikkumista, liikuntaa ja urheilua, etenkin veteen, lumeen ja jäähän liittyvien muutosten takia sekä 2) minkälaisia muutoksia on odotettavissa ja keiden arkeen ne erityisesti vaikuttavat?

Ilmaston- ja ympäristönmuutoksen vaikutukset ihmisten liikkumiseen, liikuntaan ja urheiluun

Ilmaston lämpeneminen ja talvisten olosuhteiden heikentyminen tulee vähentämään ihmisten mahdollisuuksia lumella ja jäällä tapahtumaan liikuntaan ja urheiluun. Luonnonlumella ja -jäällä liikkumisen kausi lyhenee. Hiihdon ja luistelun lähiliikuntamahdollisuudet vähenevät, ja myös mahdollisuudet toteuttaa lajeja koululiikunnassa heikkenevät. Lumiliikunnan mahdollisuudet turvataan yhä enemmän keskitettyjen olosuhteiden kautta kohteissa, joissa lumivarmuus ja kauden pituus voidaan turvata keinolumen ja säilölumen avulla.

Luonnonjäitä hyödyntävät matkaluistelu ja retkiluistelu ovat hyvin sääherkkiä lajeja, joten niiden harrastaminen eteläisen Suomen alueella tulee vähenemään merkittävästi. Jääolosuhteiden heikkeneminen vaikuttaa jäällä liikkumisen turvallisuuteen ja lisää talvihukkumisriskiä.

Lumi ja jääolosuhteiden heikkeneminen vähentää talviaikaan kaikkien käytettävissä olevia, turvallisia ja saavutettavia ulkotiloja. Myös talviliukkauden lisääntyminen voi rajoittaa ulkoilua ja liikkumista ja lisätä tarvetta sisäliikuntaolosuhteille. Jos korvaavia liikuntamuotoja ja -olosuhteita ei löydy, riskinä on, että talvikuukausien fyysinen aktiivisuus vähenee.

Kesälajien näkökulmasta sulan maan kauden pidentyminen voi mahdollistaa pidemmän (ulko)kauden (esim. golf, frisbeegolf, jalkapallo). Melonnan, veneilyn ja muun vesistöissä tapahtuvan liikunnan harrastamisen arvioidaan lisääntyvän avovesikauden pidentyessä. Kesällä hellekaudet lisäävät vesistöissä tapahtuvaa

Suomen Olympiakomitea

Valimotie 10

00380 Helsinki

liikuntaa ja oleilua. Vesien lämpenemisestä johtuvat sinileväesiintymät ja tulvat voivat johtaa uimaveden laadun heikentymiseen. Uintimahdollisuuksilla on välillinen vaikutus lasten uimataidon kehittymiseen.

Muutokset ja niiden kohdentuminen

Lumi- ja jääolosuhteet ovat keskeisiä talviliikunnan ja -ulkoilun olosuhteita kaikenikäisille. Vaikutukset kohdentuvat suureen osaan väestöä ja ne ovat myös urheilun kannalta merkittäviä. Väestöstä noin 30 % harrastaa hiihtoa vuosittain ja osallistumisosuus on suurin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Väestö ja hiihdon aktiiviharrastajat keskittyvät eteläiseen Suomeen, jossa lumiolosuhteiden muutos on suurinta.

Lumella liikkumisen mahdollisuudet turvataan yhä enemmän keskitettyjen olosuhteiden kautta. Suorituspaikalle kulkeminen voi rajoittaa mm. autottomien kotitalouksien osallistumista. Keinolumiolosuhteet voivat lisäävät painetta maksullisuudelle, mikä osaltaan rajaisi käyttäjäryhmiä. Kunnilla on merkittävä rooli maksuttomien lumiliikuntamahdollisuuksien tarjoamisessa myös jatkossa. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun kuntien tekemät investoinnit ja toimintamalli tukevat voimakkaasti hiihdon säilymistä ”koko kansan lajina”. Käyttöaktiivisuus hyvillä lumetetuilla laduilla on varsin suurta ja jatkossa keinolumentuksen ja lumensäilönnän tarve kasvaa. Tämä edellyttää kunnilta välineitä ja valmiuksia sekä osaamista, jotta olosuhteita tehdään kestävästi ja kustannustehokkaasti.

Maailmanlaajuisesti lumen väheneminen vaikuttaa sekä matkailuun että kansainväliseen urheiluun. Pohjois-Suomen talvisena säilyvän ilmaston ja lumivarmuusosaamisen johdosta Suomen houkuttelevuus matkailukohteena ja tapahtumanjärjestäjänä voi lisääntyä. Lumivarmuuden vuoksi kansainvälisiä kisoja halutaan enenevässä määrin järjestää Suomessa.

Helsingissä 18.3.2025

Taina Susiluoto
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea